

Martina Hrabová, *Mýtus a realita: čeští asistenti Le Corbusiera 1924-1937*. Oponentní posudek dizertační práce, FF UK 2016

Badatelskou dráhu kolegyně Martiny Hrabové sleduji snad už od kolébky. Konzultovali jsme spolu její magisterskou práci o vilách Karla Hannauera, posuzoval jsem její první stati pro časopis *Umění*. Třebaže už v těchto svých prvotinách projevovala kolegyně Hrabová velký talent, nepřestávám se při četbě její dizertační práce divit, jak vysoko se za krátkou dobu dokázala propracovat. V této své dizertaci předložila Martina Hrabová text mezinárodního významu, a to nejen díky jeho tématu, ale i díky metodě jeho zpracování. Kolegyně prostě ví, jaké otázky si dnes klade špičková světová historiografie moderní architektury, a dovede je aplikovat na svůj vlastní výzkum. Sama cíle své dizertační práce definuje v úvodu na s. 15-16 a potom znovu v závěru. Nešlo jí jen o to, podat přehled českých "asistentů" v Le Corbusierově ateliéru. Chtěla spíše vyložit, jaký význam měl pobyt Čechů u nejslavnějšího architekta 20. století, co tam opravdu dělali, jaký byl jejich statut, jak použili zaměstnání u Le Corbusiera při své osobní medializaci a jak jim tato epizoda jejich života pomohla či nepomohla vstoupit do dějin. Výborná práce s prameny ze zahraničí i od nás a jejich neméně výborná interpretace přivedly kolegyni Hrabovou k doplnění portrétu samotného Le Corbusiera.

Práce má logické a přehledné členění. Nejsou v ní žádné nesrozumitelné nebo špatně formulované pasáže. Svou stylistiku a gramatiku kolegyně ve srovnání s jejími ranými texty zlepšila asi tak o 200 procent. Cíle, jaké si vytkla, dokonale splnila. Myslím, že si dobře uvědomuje, na co se má ve svém dalším výzkumu zaměřit. Dopad pobytu u Le Corbusiera na další práci jeho "asistentů" totiž podala jen ve stručném, ač i tady velice výstižném náčrtu.

Rád bych přesto k její práci přidal několik polemických poznámek a doplňků.

Na několika místech své práce, například na s. 97, 110 nebo 181, kolegyně vysvětluje odchod mladých Čechů k Le Corbusierovi zastaralým stavem českého architektonického školství, které prý jen poučovalo studenty o historických slozích a nutilo je rýsovat ornamenty. Zdá se mi, že v tomto případě Martina Hrabová příliš uvěřila rétorice výroků těchto architektů. Kolem roku 1925, kdy "asistenti" začali k Le Corbusierovi odcházet, už na školách zatvrzelí historisté nebyli, a kdyby ano, kvalita či nekvalita výuky se stupněm konzervativismu učitelů stejně nedá měřit, protože dobře učit může umět i velmi staromódně smýšlející učitel. V každém případě se "asistenti" na domácích školách naučili velmi kvalitně

kreslit a rýsovat a právě tyto schopnosti jim do Le Corbusierova ateliéru otvíraly dveře, jak to ostatně kolegyně Hrabová přesvědčivě vysvětluje.

Z výkladu o duchovnosti v Le Corbusierově tvorbě na s. 122 může čtenář nabýt dojmu, že se v ní tato hodnota dostavila až tehdy, když Le Corbusier začal navrhovat kostely. To se mi zdá být zavádějící, neobratně zformulované, a sám architekt by asi s takovým tvrzením nesouhlasil, jak to například vyplývá z jeho známých komentářů o navrhování kaple v Ronchamp.

Nyní už jen drobnosti. Myslím, že by stálo za to prozkoumat, zda se onen záhadný asistent Šafránek (s. 94 aj.) ve skutečnosti nejmenoval Šebánek. Fotograf Jan Malý mi před mnoha lety vyprávěl, že když pořizoval snímky Löwitovy vily v Nymburku od Jana Šebánka (viz *Slavné vily Středočeského kraje*, s. 185-188), tak že mu tehdejší obyvatelé vily říkali, že její autor pracoval u Le Corbusiera. Šebánek, postava dost záhadná, má další domy z meziválečné doby v Písku, po válce projektoval s Josefem Hrubým a manželi Kittrichovými radnici a několik dalších budov v Miroticích.

Znalec moderního tance Emanuel Šiblík (s. 106) se správně jmenoval Siblík.

Most v Kralupech (s. 176) projektoval spíše Jiří Kroha než Josef Chochol.

Kresbu Sigmundovy vily v Lutíně od Vladimíra Beneše a Antonína Kuriala (s. 196) chová ve svých sbírkách Muzeum umění Olomouc.

Opakuji znovu, že kolegyně Hrabová předložila k obhajobě vynikající, vysoce nadprůměrnou práci. Její text i obrazová příloha splňují všechny nároky na takové práce kladené. Plně ji proto doporučuji k obhajobě. Je-li mou povinností navrhnout hodnocení, pak by mělo být výborné.

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc., v Praze 18. 4. 2016